

Черговою визначною датою в історії нашого університету стало 16 лютого 2004 року, коли відбувалося урочисте засідання Вченої ради НТУУ «КПІ» з нагоди вручення диплому та мантиї Почесного доктора НТУУ «КПІ» лауреату Нобелівської премії 2003 року віце-президенту Російської Академії наук Жоресу Івановичу Алфьорову.

Ректор університету, академік НАН України М.З.Згуровський від імені Вченої ради, всього 50-тисячного колективу київських полі-

фонд розвитку освіти і науки. У вересні 2003 року в нашій державі зареєстровано «Російсько-українське представництво фонду підтримки і науки (Алфьоровського фонду) в Україні» (офіс розміщується в НТУУ «КПІ», корпус 6, кімната 204).

Сьогодні академік Ж.І.Алфьоров – науковий керівник російсько-української науково-технічної програми «Наноелектроніка», метою якої є створення елементної бази напівпровідникової електроніки, заснованої на новому принципі, що дозволить практично повністю усунути відставання в цій галузі України та Росії від високорозвинутих країн.

Крім наукової роботи, академік Ж.І.Алфьоров активно працює у владних структурах Російської

йшлося також про історичні тісні наукові зв'язки між Україною та Росією, про інтернаціональний характер науки, про неочіненний внесок у розвиток фізики і техніки напівпровідників видатного вченого, академіка НАН УРСР В.Є.Лошкарьова.

По закінченню виступу академіка Жореса Алфьорова ректор університету М.З.Згуровський вручив йому картину із художнім зображенням головного корпусу КПІ.

Із теплими словами привітань до номінанта звернулись А.М.Гуржій, О.Ф.Моцик, А.Г.Наумовець, президент корпорації «Нанотехнологія – MDT» В.О.Биков. Пан В.О.Биков передав нашому університету базовий прилад для науково-освітнього процесу в області нанотехнології на основі скануючого зондового мікроскопа, розроблений російсь-

Нобелівський лауреат Жорес Алфьоров – Почесний доктор НТУУ «КПІ»

техніків широко привітав академіка Жореса Алфьорова, оголосив відкритим урочисте засідання. У виконанні хорової капели КПІ звучить студентський гімн «Гаудеамус». Серед почесних гостей заступник міністра МЗС України О.Ф.Моцик, перший заступник міністра МОН України А.М.Гуржій, академік-секретар відділення фізики НАН України А.Г.Наумовець, радник Посольства Росії в Україні О.А.Сазонов, представники Кабінету міністрів України, Верховної Ради України, громадських і наукових організацій Києва, представники ЗМІ.

М.З.Згуровський оголосив присутнім рішенням Вченої ради НТУУ «КПІ» від 3 листопада 2003 р.: «Зважаючи на значний внесок Ж.І.Алфьорова в розвиток галузі фізики напівпровідників, враховуючи його особистий внесок у державне та громадське життя суспільства, українсько-російських наукових і державних відносин, присвоїти академіку РАН, лауреату Нобелівської премії Алфьорову Жоресу Івановичу звання «Почесний доктор НТУУ «КПІ» з врученням мантиї та медалі Почесного доктора НТУУ «КПІ»».

У вітальній промові М.З.Згуровський охарактеризував життєвий шлях академіка Жореса Алфьорова, його багатогранну наукову та громадську діяльність. Зокрема, було відзначено, що академік РАН Жорес Іванович Алфьоров є визнаний у світі вчений, дійсний член та віце-президент Російської Академії наук, голова Президії Санкт-Петербурзького наукового центру РАН, директор Фізико-технічного інституту ім. А.Ф.Йоффе РАН. Він є автором багатьох фундаментальних робіт в області фізики напівпровідників, напівпровідникових приладів, напівпровідникової і квантової електроніки. Він – лауреат Ленінської (1972) і Державної (1984) премій СРСР, Нобелівської премії 2000 року в галузі фізики, нагороджений багатьма міжнародними відзнаками.

На кошти Нобелівської премії Ж.І.Алфьоров заснував в Росії

Федерації – він є депутатом Державної Думи РФ, членом комітету Держдуми з освіти і науки.

Надалі, за процедурою, академіка Ж.І.Алфьорова було запрошено до церемонії одягнення мантиї, вручення почесних відзнак, диплома «Почесного доктора НТУУ «КПІ»». Урочистості супроводжували аплодисменти, вручення квітів від студенток у національному вбранні, пам'ятне фотографування.

Академік Ж.І.Алфьоров на початку свого виступу висловив щирі подяку і своє велике задоволення у зв'язку з його високою відзнакою, зауваживши при цьому, що дана подія є продовженням давніх дружніх зв'язків С.-Петербурзького та Київського політехнічних, які було утворено одним указом Російського імператора. Далі у виступі Ж.І.Алфьорова йшлося про спільні долі визначного українського вченого-механіка С.П.Тимошенка та російського всесвітньо відомого фізика А.Ф.Йоффе – фундаторів фізико-математичного напрямку освіти та науки.

На думку вченого, науково-технічний прогрес рухається від опору матеріалів як основи інженерного мистецтва до квантової механіки – основи наукоємних галузей, створення нових інформаційних технологій. У виступі високого гостя

кими і українськими ученими за участю фонду підтримки освіти і науки (Алфьоровського фонду).

На завершення урочистостей, ректор університету М.З.Згуровський підкреслив надзвичайну важливість даної події, що взаємозбагачує науковий розвиток як України, так і Росії, висловив сподівання на подальше зміцнення та розвиток між ними наукових зв'язків, Ж.І.Алфьоров висловив своє бачення майбутнього науки як економіки, що заснована на наукоємних технологіях.

Виконанням гімну «Гаудеамус» було завершено урочисте засідання Вченої ради.

Ю.Москаленко

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Жорес Іванович Алфьоров народився 15 березня 1930 р. в м.Вітебську Білоруської РСР.

У 1952 р. закінчив факультет електроніки Ленінградського електротехнічного інституту ім. В.І.Ульянова (ЛЕТІ) за фахом електровакуумна техніка. З 1953 р. працює в Фізико-технічному інституті ім.А.Ф.Йоффе АН СРСР (РАН).

Кандидат технічних наук (1961), доктор фізико-математичних наук (1970), професор ЛЕТІ – з 1972 г. З 1987 р. – директор ФТІ ім. А.Ф.Йоффе. В 1979 р. був обраний дійсним членом АН СРСР. З 1991-го – віце-президент РАН, голова президії Санкт-Петербурзького наукового центру РАН. 1989-1991 р. – народний депутат СРСР (від Академії наук СРСР), член Міжрегіональної депутатської групи. З 1996 р. неодноразово обирався депутатом Державної Думи Росії.

Ж.І.Алфьоров – один з найвидатніших вчених в області фізики і техніки напівпровідників. Він – автор понад 500 наукових робіт, у тому числі 3 монографій, має понад 50 винаходів. З 1973 г. Ж.І.Алфьоров – завідує базовою кафедрою оптоелектроніки Ленінградського електротехнічного інституту (зараз Санкт-Петербурзький електротехнічний університет), с 1988 г. – декан фізико-технічного факультету Ленінградського політехнічного інституту (зараз Санкт-Петербурзький державний технічний університет).

Ж.І.Алфьоров брав участь у створенні перших вітчизняних транзисторів, фотодіодів, потужних германієвих випрямлячів. Відкрив явище надініжскції в гетероструктурах і продемонстрував, що в напівпровідникових структурах можна принципово по-новому керувати електронними і світловими потоками. Відкрив перші «ідеальні» гетероструктури «арсенід алюмінію – арсенід галію». Запропонував і створив напівпровідникові лазери на основі подвійних гетероструктур. Дослідження Ж.І.Алфьорова фактично створили новий напрям – фізика гетероструктур, електроніка і оптоелектроніка на їх основі.

Ж.І.Алфьоров нагороджений орденами Леніна, Жовтневої Революції, Трудового Червоного Прапора, «Знак Пошани», «За заслуги перед Отечеством» III і II степеня, медалями СРСР і Російської Федерації.

Удостоєний почесних звань Гаванського університету (Куба, 1987); Польської АН (Польща, 1988); Національної інженерної Академії (США, 1990); Національної Академії наук (США, 1990); Метрологічної Академії наук (С-Петербург, 1994); Академії наук Республіки Білорусь (1995); Академії науки і технології Кореї (1995); Товариства фізики і технології напівпровідників Пакистану (1996); Оптичного товариства США (1997); Санкт-Петербурзького гуманітарного університету (1998) тощо.

Наукові нагороди і премії Ж.І.Алфьорова: Премія Балантайна інституту Франкліна (США, 1971); Ленінська премія (СССР, 1972); Хьюлетт-Паккардівська премія Європейського фізичного товариства, Державна премія (СССР, 1984); Нагорода Симпозіуму з GaAs (1987); медаль Х.Велькера (1987); Премія А.П.Карпінського, Премія ім. А.Ф.Йоффе РАН (1996); Загальнонаціональна недержавна Демидівська премія (Російська Федерація, 1999); японська премія Кіото (Kyoto Prize) за 2001 рік.

10 грудня 2000 р. Ж.І.Алфьоров став лауреатом Нобелівської премії в області фізики, розділивши її з американськими вченими Гербертом Кремером і Джеком Кілбі.

Ж.І.Алфьоров – головний редактор журналу «Фізика і техніка напівпровідників» та «Письма в журнал технической физики».

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 Жорес Алфьоров – Почесний доктор НТУУ «КПІ»

2 Зустріч з Героєм України

.....

Міжнародна співпраця

.....

В лабораторіях вчених

.....

На засіданнях...

3 До 100-річчя з дня народження Ф.М.Степанова

.....

Вчитель-методист радить

.....

4 «Студентська сім'я КПІ – 2004»

.....

Інтерклуб

.....

Обережно, СНІД!

.....

Оголошення

